

YALÇIN ARMAĞAN • Kanon Mücadelesi

YALÇIN ARMAĞAN 1977'de Kayseri'de doğdu. 2000'de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü'nden 2007'de doktora derecesini aldı. 2020'de doçent oldu. 2021'den beri Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. *İmkânsız Özerklik* (2011), *İmgenin İcadı* (2019) ve *Şiirin Dolaşımı* (2026) kitaplarını yazdı; İlhan Berk'in yazılarını (*Şiirin Çizdiği*, 2019) ve söyleşilerini (*Kanath At*, 2022; *Aksak Çizgi*, 2025) derledi. Armağan ayrıca Anday'ın söyleşilerini bir araya getirdi (*Dakika Atlamadan*, 2015) ve denemelerini tematik biçimde yayına hazırladı: *Şiir Yaşantısı* (2015), *Kalabalığın Şiiri* (2016), *Suçumuz Edebiyat* (2017); *Sait Faik Abasıyanık* (2013) ve *O Ben ki: Edip Cansever* (2005) derlemelerinin; Erdal Öz, Adnan Özyalçın ve Kemal Özer'in mektuplarının (*Arkadaş Mektupları*, 2019) editörlüğünü üstlendi.

İletişim Yayınları 3732 • Edebiyat Eleştirisi 84

ISBN-13: 978-975-05-4020-2

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖR Emre Bayın

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Beyza Metin

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

YALÇIN ARMAĞAN

İkinci Yeni'den Sonra

Kanon Mücadelesi

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	7
Başlarken: “Tasfiye”den “Aşma”ya.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM

Melih Cevdet Anday’ın Etkilenme Arzusu.....	19
Nâzım Hikmet, İkinci Yeni’ye Tokat Attı mı?.....	33
“Halkı Şiirden Soğutmak”: İkinci Yeni’nin Sosyolojisi.....	49
Bir Küfür Olarak “İkinci Yeni’den Geçmek”: <i>Halkın Dostları</i>	73

İKİNCİ BÖLÜM

Turgut Uyar: “Niçin Divan? Çünkü Divan.”.....	93
Cahit Zarifoğlu’nun Endişesi.....	105
Ezra Pound’un Aynasında.....	119
İlhan Berk: Kusuru Erdeme Dönüştürmek.....	127
Asaf Hâlet Çelebi’nin “Okursuz” 25 Yılı.....	137
Gülten Akın: “Bende İkinci Yeni de Var”.....	153
Bitirirken: İkinci Yeni Aşıldı mı?.....	167
KAYNAKÇA.....	171

Önsöz

Bu kitapta bir araya getirilen metinler farklı zamanlarda yazılmış olsa da hepsinin ortak bir yanı var: 1960'tan sonraki İkinci Yeni tartışmalarını kanon mücadelesi perspektifinden ele alıyor. Kitapta belli bir tarihsel dönemdeki tartışmaların izini sürüyorum ama alanın tamamının haritasını çıkardığımı iddia edemem, özellikle 1970 sonrası için seçmeci bir yöntemle belli örneklerle odaklanıyorum. Daha önce *İmkânsız Özerklik* ve *İmgenin İcadı*'nda tarihsel olarak ele aldığım konuların ayrıntılarını bu sefer merceği dönemin edebiyat haritasının belli noktalarına odaklayarak incelemeye çalışıyorum. Elbette merceği rastgele haritaya yaklaştırmıyor, belli bağlamları gözetecek bakılacak yerleri seçiyorum.

Kitabın bölümlerinin farklı zamanlarda yazılması nedeniyle en başta üslup açısından ortak olmadıkları görülebilir. Kitabı yeknesak bir dilden kurtardığını düşündüğüm için yazılara bu açıdan müdahale etmedim ama yine de bazı yerlerde ufak değişiklikler yapma gereği duydum. Metinler arasındaki bağlantılara işaret etmek için bazı ekler yaptım ya da az sayıdaki tekrarı ayıkladım. 1965 sonrası edebiyat ortamına dair tarihsel bilgileri ise vurguyu artırmak için bazı yazılarda tek-

rarlamakta beis görmedim ama bunların “bıktırıcı” hale gelmesine de izin vermedim.

Her yazının başında teorik bir meseleden ya da tarihsel bir sorundan yola çıkmaya çalıştım. Birbirinden farklı görünen bu bağlamların hepsi kanon mücadelesi başlığının altında toplanabiliyor. Her yerde açık biçimde dile getirmesem de tüm bu çatışmaların, kendini kurma stratejilerinin, endişeyi bastırma taktiklerinin kanon mücadelesinin görünümüleri olduğunu gösterebildiğimi umut ediyorum. Nâzım Hikmet ve İkinci Yeniciler gibi kaderleri iç içe geçmiş şairler bir yana Melih Cevdet Anday’ı, Ezra Pound’u, Cahit Zarifoğlu’nu ya da Asaf Halet Çelebi’yi kanon mücadelesinin görünümlerine odaklanma sayesinde buluşturabilmek mümkün hale geldi.

Tamamı *İmkânsız Özerklik*’ten, çoğu ise *İmgenin İcadı*’ndan sonra yazılan bu metinler, başka yazılarımda ayrıntılara ya da tekil durumlara işaret ederken dipnotlar yoluyla birbirine bağlanmıştı. Önceki kitaplarımdan farklı olarak burada meseleyi daha ayrıntılı biçimde, kılcal damarlara kadar ele alma imkânı bulabildim. Bu yüzden de önceki kitaplarımdan farklı bir yapı ortaya çıktı. Bu yapı sayesinde aynı döneme ilişkin çok daha fazla meseleye temas etme imkânı bulabildim.

Kanon üzerine uzun zamandır çalışıyorum ve bu konuda farklı bağlamlarda yazılarım ve son yılların online mecralarında konuşmalarım yayımlandı. Bu konuda tekrara düşmemek için kitabın girişinde kanonu tanımlayan teorik bir bölüm yazmadım. *Şiirin Dolaşımı* kitabımda kanon kavramını nispeten ayrıntılı biçimde ele almıştım, ilgili okur teorik girişe bu kitaptan ulaşabilir.

Kanon Mücadelesi’nde 1990’lara kadar olan süreci ele almaya çalışırken 1970 sonrasının manzarasını ayrıntılı vermediğimin, tekil örneklerle daha çok ilgilendiğimin farkındayım. Özellikle 1980’lerdeki değişimin hikâyesi yine *Şiirin Dolaşımı*’nın ilgili bölümünden takip edilebilir. Her ne kadar 1990 sonrasına dair, özellikle kitabın sonuç bölümünde birtakım iddiaları dile getirsem de bu dönemin haritasını ayrıntılı biçimde çıkarabilme imkânını henüz bulamadım. Önümüzdeki

yıllarda, son 30 yılın şiir alanına yakından bakan çalışmalarla böyle bir haritayı tüm hatlarıyla çıkaracağımı umut ediyorum.

* * *

Bu kitabı yazmamı sağlayan Özge Şahin'e ve kitabın yayımlanmasını mümkün kılan Kerem Ünüvar'a tüm kalbimle teşekkür ederim.